

Brüsszel, 2014.8.28.
COM(2014) 537 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Éves jelentés az Európai Unió humanitárius segítségnyújtási és polgári védelmi politikáiról, valamint azok 2013. évi végrehajtásáról

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
Fontosabb adatok.....	3
Globális háttér	4
<i>A vészhelyzetek számának emelkedése .....</i>	<i>4</i>
<i>A nemzetközi humanitárius jog megsértése .....</i>	<i>5</i>
<i>Gazdasági kihívásokkal teli időszak .....</i>	<i>5</i>
Humanitárius segítségnyújtási műveletek	6
<i>Katasztrófákra való felkészültség és a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség .....</i>	<i>11</i>
<i>„A béke gyermekei” uniós kezdeményezés .....</i>	<i>12</i>
<i>Kapcsolódási pontok más uniós eszközökkel .....</i>	<i>12</i>
Polgári védelmi műveletek	13
Pénzügyi és humán erőforrások.....	15
Humanitárius segítségnyújtási és polgári védelmi szakpolitika.....	18
Következtetés	20

Bevezetés

Ez az éves jelentés az Európai Bizottság által a humanitárius segítségnyújtás és a polgári védelem terén elért legfontosabb eredményeket és tevékenységeket vázolja fel, amelyeket főként a Humanitárius Segélyek és Polgári Védelem Főigazgatósága (DG ECHO) hajtott végre 2013 folyamán. A jelentés nem tér ki részletesen minden munkára és tevékenységre, de bemutatja a kiemelt tevékenységeket és a legfontosabb fejleményeket.

Az ECHO feladatköre a humanitárius segítségnyújtásra és a polgári védelemre egyaránt kiterjed. E két legfontosabb mechanizmus révén tudja biztosítani az Európai Unió (EU), hogy gyorsan és hatékonyan célba juttassa a katasztrófák közvetlen következményeivel szembesülő emberek számára nyújtott segélyeket.

Az Unió által nyújtott **humanitárius segély** a leginkább rászoruló harmadik országbeli emberek számára nyújt segítséget. E segítség életmentő a természeti vagy ember által okozott katasztrófák sújtotta személyek számára, és felkészíti az ismétlődően előforduló válságok által érintett közösségeket és áldozatokat a jövőbeli vészhelyzetek hatásainak kezelésére. A humanitárius segítségnyújtást kiegészítve a **polgári védelmi** műveletek – a szakértői csapatok, a mentőfelszerelés és a katasztrófák alakulásának valós idejű nyomon követése révén – azonnali támogatást kínálnak az Európai Unión belül és kívül egyaránt.

Ha katasztrófa történik, azonnal szükség van a segítségre. Ebben az összefüggésben a nemzetközi közösség gyors és hatékony beavatkozása életeket menthet. **Az Unió és a tagállamai nyújtják a természeti és az ember által okozott katasztrófhelyzetek sújtotta személyek szükségleteinek kielégítését célzó világszintű finanszírozás több mint felét¹.** Humanitárius fellépései révén az Unió a katasztrófákra közvetlenül reagál, felkészíti a közösségeket a jövőbeli kihívásokra, és határozottan előmozdítja a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartását.

FONTOSABB ADATOK

2013-ban az EU jelentős mértékű, igényalapú sürgősségi támogatást biztosított a humanitárius segítségnyújtás és a polgári védelem eszközeinek keretében. A támogatások **teljes összege 1353 millió EUR-t tett ki a kötelezettségvállalások szintjén².**

Néhány fontosabb tény és számadat:

- a természeti katasztrófák, az ember által okozott vagy elhúzódó válságok mintegy **124 millió áldozata részesült segítségben³;**
- **több mint 90 nem uniós ország** részesült humanitárius segélyben;
- tagállamaival együtt az EU globális szinten vezető szerepet töltött be **valamennyi fontos válság kezelésében**, különös tekintettel a szíriai válságra adott válaszára, és a **legnagyobb nemzetközi segélyezési donor volt;**
- **korábban sosem tapasztalt uniós együttműködés** jött létre a Haiyan tájfun által a Fülöp-szigeteken okozott óriási katasztrófa kapcsán: az Unió és

¹ A legfrissebb (2013) elérhető adatok szerint (Global Humanitarian Assistance: <http://www.globalhumanitarianassistance.org>).

² Ebből 1326 millió EUR-t humanitárius segélyre, 27 millió EUR-t pedig polgári védelemre fordítottak (20 millió EUR-t az EU-n belül, 7 millió EUR-t pedig az EU-n kívül használtak fel).

³ Ezek közül 106 millióan kaptak humanitárius segítséget és étellemezési segélyt, 18 millióan pedig katasztrófákkal kapcsolatos felkészültségi programok kedvezményezettjei voltak.

tagállamai a természetbeni támogatás mellett 180 millió EUR összeget adományoztak;

- elfogadták az **„EU segítségnyújtási önkéntesei” kezdeményezést⁴**, amely 18 000 önkéntes lehetőséget kínál a 2014–2020 közötti időszakban;
- **36 alkalommal** mozgósították az **EU polgári védelmi mechanizmusát⁵** (ez a szám tartalmazza a segítségkéréseket, az előzetes riasztásokat és/vagy a nyomon követést is).

2013-ban fontos mérföldkövet jelentett a **Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ (ERCC)** májusban történt megnyitása. A központ jelentősen megkönnyíti a műveletek irányítását – különösen az összhangot és a katasztrófareagálást – egy teljes körű, napi 24 órában és a hét minden napján elérhető rendszer révén (2013. október 1-jétől). Az ERCC legfontosabb feladata, hogy operatív támogatást nyújtson, valamint integrált helyzetfelismerést és -elemzést biztosítson a fellépések – mind a humanitárius segítségnyújtási, mind a polgári védelmi eszközök útján való – összehangolásához.

GLOBÁLIS HÁTTÉR

A vészhelyzetek számának emelkedése

Világszerte növekszik a természeti katasztrófák gyakorisága, összetettsége és súlyossága, amit csak tovább súlyosbítanak az éghajlatváltozás, a gyors urbanizáció és az alulfejlettség jelentette kihívások. A fegyveres konfliktusok és az elhúzódó válságok szintén aggasztó tendenciát mutatnak az egész világon. 2013 során a világ első számú humanitárius donoraként az EU és tagállamai határozott válaszlépéseket tettek e kihívások kezelésére.

A 2013-as évet rendkívül nagy számú humanitárius válság és katasztrófa, valamint magas fokú sebezhetőség jellemezte. Az éves tendenciák azt mutatják, hogy a szükségletek egyre inkább meghaladják az elérhető forrásokat. A humanitárius segítségnyújtás és a polgári védelem célba juttatása is egyre összetettebb feladattá válik, és a komoly következményekkel járó természeti katasztrófák gyakorisága és intenzitása miatt a humanitárius válságok közeledtét a korábbinál kevesebb intő jel előzi meg.

⁴ Az „EU segítségnyújtási önkéntesei” kezdeményezésről szóló 375/2014/EU rendeletet 2014. április 3-án fogadták el. A 2014–2020 közötti időszakban mintegy 18 000 személy vesz részt a kezdeményezésben az uniós polgárok önkéntesként való kiküldése, az EU-n kívüli, katasztrófa sújtotta országokból származó személyeknek nyújtott képzés, valamint virtuális önkéntes lehetőségek révén. További információk: <http://ec.europa.eu/echo/en/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers>

⁵ Az EU polgári védelmi mechanizmusában (EUCPM) 32 állam vesz részt (a 28 EU-tagállam és Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, Izland, Liechtenstein és Norvégia). Ezek az országok a polgári védelem terén folytatnak együttműködést. A mechanizmus azzal a céllal jött létre, hogy támogassa ezen országok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy megelőzzék az Unión belül vagy azon kívül bekövetkező természeti vagy ember által okozott katasztrófákat, valamint felkészüljenek és választ adjanak azokra. A segítségnyújtás lehet természetbeni, vagy történhet felszerelés és csapatok, illetve értékelések elvégzése céljából kirendelt szakértők küldése formájában is. A polgári védelem kormányzati forrásokra támaszkodik, és ha a segítségnyújtásra Unión kívüli országban kerül sor, általában a humanitárius segítségnyújtással párhuzamosan dolgozik. A polgári védelmi mechanizmus operatív központja a Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ (ERCC), amely napi 24 órában, a hét minden napján elérhető. Bármely olyan ország – legyen az akár az EU-n belül vagy kívül –, amelyet katasztrófa sújtott vagy nem képes megbirkózni annak nagyságrendjével, segítséget kérhet az ERCC-n keresztül.

A Katasztrófaepidemiológiai Kutatóközpont (CRED)⁶ és az ENSZ katasztrófakockázatok csökkentésével foglalkozó hivatala (UNISDR)⁷ által közzétett statisztikai adatok szerint 356, különböző nagyságrendű természeti katasztrófa következett be 2013 folyamán⁸. Ezekben a katasztrófákban több mint 20 000 ember vesztette életét, és a katasztrófák világszerte 99 millió embert érintettek. Globális szinten **a kontinensek közül ismét Ázsiát érte a legtöbb természeti katasztrófa**. Ezt tükrözi az Ázsiát ért katasztrófák száma (a világ összes katasztrófájának 44 %-a) és az ottani áldozatok száma (80 %) is. Különösen a kevésbé fejlett gazdaságok esetében jelentős a katasztrófák hatása: példaként említhetők a Fülöp-szigeteken a Haiyan tájfun vagy Bangladesben és Mozambikban az árvizek okozta károk. Afrikában a szárazság és az árvizek okoztak súlyos pusztítást. A legnagyobb katasztrófák pusztító és vegyes következményekkel jártak: életek, lakások, termények és megélhetések veszttek oda.

A nemzetközi humanitárius jog megsértése

Az ember által okozott humanitárius katasztrófák legfőbb okozói továbbra is a nem nemzetközi fegyveres konfliktusok, amelyek során a civil lakosság egyre gyakrabban válik erőszak és szenvedés áldozatává. Az ilyen típusú konfliktusokat gyakran jellemzi, hogy a tettesek nem tartják tiszteletben a nemzetközi humanitárius jogot és annak alapelveit. A humanitárius szervezetek 2013-ban egyre nagyobb problémákkal szembesültek a rászoruló emberek elérésében. A kormányok és milíciák vagy fegyveres csoportok gyakran szűkítik a humanitárius teret, és néha még a nemzetközi humanitárius jog által biztosított legalapvetőbb védelemről sem gondoskodnak.

A humanitárius szervezetek elsősorban azokon a területeken **szembesültek megközelítési korlátozásokkal**, ahol konfliktus dúlt és/vagy ahol politikai akadályok miatt egyértelmű volt a jogállamiság hiánya. 2013-ban különösen Szíriában, Afganisztánban és a Közép-afrikai Köztársaságban romlott az általános helyzet és a munkakörnyezet. Tavaly óta más országokban sem mutatkozott javulás a biztonság terén, különös tekintettel Szomáliára, a Kongói Demokratikus Köztársaságra és Jemenre. Számos konfliktusövezetben (pl. Szomáliában, Szíriában és a Közép-afrikai Köztársaságban) a humanitárius szervezetek munkatársai különösen kegyetlen hadviselési módszerek tanúi voltak. Ezek közé tartozott a civilek célbavétele és a szexuális erőszak háborús fegyverként való alkalmazása.

A 2012. évi szinten maradt a **humanitárius segélyprogramok munkatársait** érő támadások – többek között emberrablások, elüldözések, gyilkosságok – száma. A humanitárius szereplőknek folyamatosan meg kell küzdeniük e kockázatokkal annak érdekében, hogy mérsékelni tudják őket.

Gazdasági kihívásokkal teli időszak

Az elmúlt néhány évben világszerte bekövetkezett katasztrófák hatása jelentősen bővítette a nemzetközi humanitárius közösség reagálási kapacitását. 2013-ban az Egyesült Nemzetek Szervezete minden eddiginél magasabb, 13 milliárd USD összegű konszolidált finanszírozási kérelmet terjesztett elő 24 ország humanitárius szükségleteinek kezelésére. Egyre **nő a különbség egyrészt a világszinten növekedő humanitárius szükségletek**, másrészt az e

---

⁶ www.cred.be

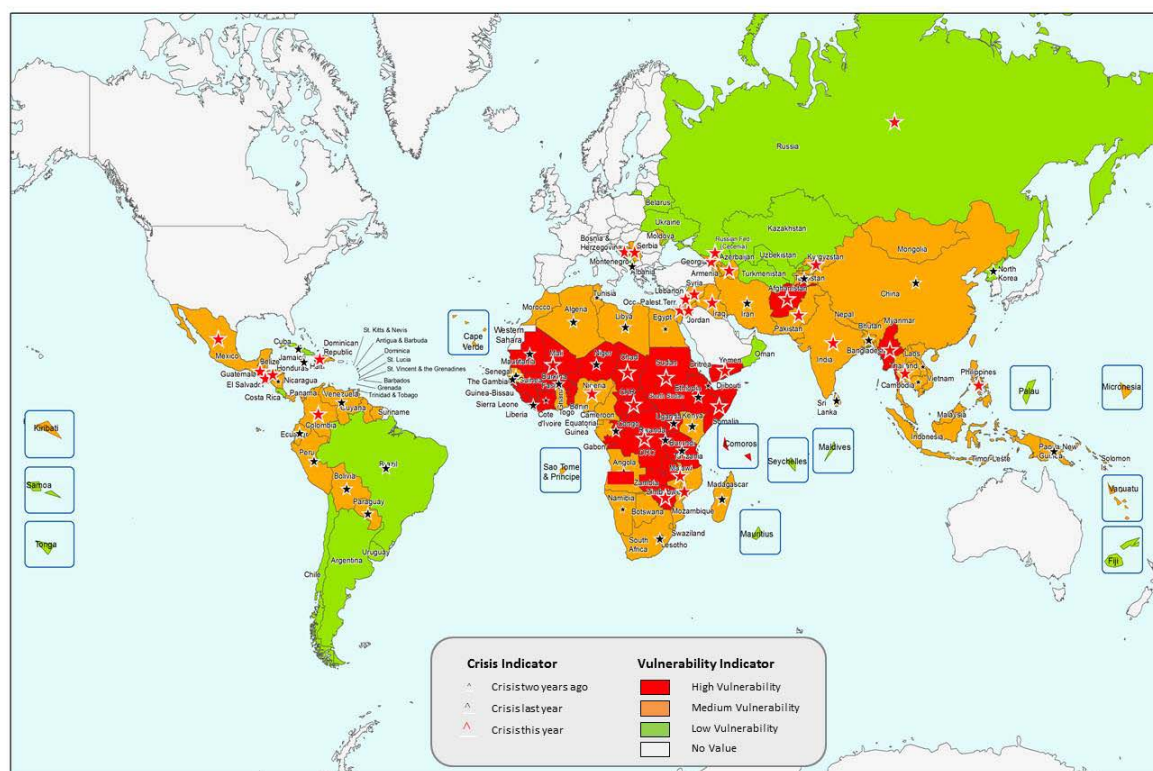
⁷ www.unisdr.org

⁸ Ugyanezen források szerint 2012-ben 310, különböző nagyságrendű természeti katasztrófa következett be.

szükségletek kielégítéséhez **rendelkezésre álló egyre szűkebb pénzügyi erőforrások között**. Ez különösen érvényes a gazdasági és pénzügyi válság fényében, amely számos nyugati donorországot sújtott. A globális gazdasági válság csak tovább súlyosbítja a világ számos részén tapasztalható krónikus sebezhetőséget.

Ez azt jelenti, hogy a donoroknak a korlátozott erőforrásaik felhasználásának további javításával fokozniuk kell az arra irányuló erőfeszítéseiket, hogy hatékonyabbá tegyék a katasztrófareagálást. A Bizottság számára ez azt jelenti, hogy a partnerekkel való együttműködés során meg kell határoznia a hatékonyság növelésének lehetőségeit.

ECHO Global Vulnerability and Crisis Assessment 2013

Version 1 - Production date: 19/07/2013 © Joint Research Centre, European Commission, 2013. The boundaries and the names shown on this map do not imply official endorsement or acceptance by the European Union. Crisis this year Crisis last year Vulnerability Indicator Crisis Indicator

HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI MŰVELETEK

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 214. cikke, a **humanitárius segítségnyújtásról szóló rendelet**⁹ és a **humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzus**¹⁰ értelmében az EU feladata az emberi élet megmentése és megóvása. Az Európai Unió műveleteinek célja továbbá a szenvedés megelőzése vagy csökkentése, valamint az egyének sértetlenségének és méltóságának védelme a humanitárius válságok során biztosított segítség és védelem révén. A Bizottság előmozdítja továbbá a humanitárius tevékenységek és szakpolitika összehangolását az EU tagállamaival

⁹ A Tanács 1996. június 20-i 1257/96/EK rendelete a humanitárius segítségnyújtásról.

¹⁰ A konszenzus az Európai Bizottság, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament közös nyilatkozata, amely közös elképzelést vázol fel az Unió humanitárius válaszadása koherenciájának, hatékonyságának és minőségének javítására.

emellett tovább pusztított a világ legnagyobb kolerajárványa, és az ország strukturális élelmiszer-bizonytalansággal szembesült. Az EU továbbra is maradéktalanul elkötelezett volt a haiti katasztrófa túlélőinek támogatása mellett. 2013-ban az EU 30,5 millió EUR összegű humanitárius segílyt nyújtott, ezzel biztosítva további támogatást az otthontalanná vált emberek, a kolera áldozatai, valamint a Sandy hurrikán és az Isaac trópusi vihar által sújtott személyek számára. Az uniós finanszírozás révén a humanitárius szervezetek sürgősségi műveletek széles körét hajtották végre. A kolerajárvány leküzdésére irányuló uniós erőfeszítések konkrét hatását jól szemlélteti, hogy a járvány kitörését követő első évben az uniós finanszírozás révén 158 814 személy részesült kezelésben és 26 egészségügyi létesítmény és 42 tisztítóegység kapott támogatást; emellett 122 500 személy kapott szájon át történő folyadékpótlást, 894 511 személynek biztosítottak hozzáférést jobb higiénés szolgáltatásokhoz és 1,3 millió személy között osztottak ki higiénés csomagot. Az uniós **válaszadás hozzájárult az újabb esetek számának csökkentéséhez és számos emberéletet mentett meg**, hiszen a halandóság a 2010. novemberi 2,4 %-ról 2013 decemberére a felére, 1,2 %-ra csökkent.

http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/haiti_en.pdf

Emellett az EU a következő **természeti katasztrófák** következményeinek kezeléséhez nyújtott humanitárius támogatást:

- szárazság: Kambodzsa, Vietnam, Laosz, Mexikó, Dzsibuti és Etiópia;
- áradások: Banglades, Kambodzsa, Vietnam, Laosz, India, Etiópia, Kenya, Mozambik, Nigéria, Saint Lucia, Saint Vincent és Grenadine-szigetek;
- ciklonok / hurrikánok / trópusi viharok: Fülöp-szigetek, Banglades, Kambodzsa, Vietnam, Dominikai Köztársaság, Kuba, Haiti, Jamaica, Csendes-óceán;
- földrengések: Fülöp-szigetek, Indonézia;
- járványok: Afganisztán, Burkina Faso, Szomália, Kongói Demokratikus Köztársaság, Zimbabwe, Kenya, Dominikai Köztársaság, Mexikó, Laosz, Kirgizisztán.

A természeti katasztrófák kezelése tekintetében a Bizottság kettős stratégiát fogadott el:

- gyors reagálás – humanitárius segítségnyújtással és a polgári védelmi támogatás előmozdításával és összehangolásával.
- katasztrófákra való felkészülés, amely során a természeti katasztrófáknak leginkább kitett földrajzi területek és lakosságcsoportok meghatározását követően egyedi katasztrófafelkészültségi programokat dolgoznak ki. Az EU 2013-ban is támogatást nyújtott a DIPECHO¹³ programoknak a Dél-Kaukázusban (Örményország, Azerbajdzsán és Grúzia), a Karib-térségben, Közép-Amerikában, Dél-Amerikában, a Csendes-óceánon, Dél-Afrikában és Közép-Ázsiában.

Az **ember által okozott válságok** tekintetében az EU számos – jelenleg **elhúzódó és összetett válságnak** tekintett – konfliktus kapcsán támogatott segélyezési műveleteket:

---

¹³ A DIPECHO (Disaster Preparedness ECHO) a katasztrófákra való felkészülést szolgáló egyedi program. A program a világ katasztrófáknak leginkább kitett régióiban élő, rendkívül veszélyeztetett közösségeket célozza.

- A **szíriai** kiterjedt konfliktus és polgárháború, amelynek következtében a szíriai menekültek tömegesen vándorolnak ki a szomszédos országokba, köztük Libanonba, Törökországba, Jordániába és Irakba, a válság kitörése óta kiterjedt humanitárius válaszadást igényelt az EU részéről. Becslések szerint 2013 végén 9,3 millió embert érintett a folyamatos erőszak – akik közül csaknem minden második gyermek – és szorult humanitárius támogatásra Szírián belül. 2013 végén mintegy 6,5 millió belső menekült élt az országban, míg a decemberi adatok szerint több mint 2,3 millió menekült volt a szomszédos országokban, ami jól szemlélteti a katasztrófa összetett, regionális dimenzióját. Az európai segélyek mind Szíria válság sújtotta lakosságához, mind a régióban élő menekültekhez és befogadó közösségekhez eljutottak, a segítségre szorulókat így azonnal megtapasztalhatták a hatásukat. 2013-ban az EU 350 millió EUR összegű humanitárius segélyt mozgósított a korábbi években nyújtott finanszírozásán felül, és ezzel az EU és a tagállamai által 2011 vége óta nyújtott támogatás teljes összege meghaladta a 2 milliárd EUR-t. Ezenfelül anyagi támogatást (például mentőfelszerelések, melegítő, takarók és higiénés csomagok) nyújtottak a szír menekültek befogadó szomszédos országoknak. Ez magában foglalta a többi tagállam Bulgáriának nyújtott támogatását is, ahová egyre több szír menekült áramlott be az év során.

Míg a Bizottság humanitárius műveleteiben elsősorban a Szíriában és a szomszédos országokban végrehajtott életmentő műveletek élveztek prioritást, és ennek keretében különösen a legveszélyeztetettebb személyekre, köztük a belső menekültekre, a menekültekre és a befogadó közösségekre összpontosítottak,¹⁴ más uniós eszközöket (ENPI, DCI, IFS, IPA)¹⁵ a stabilizációra és a közép- és hosszú távú műveletekre irányítottak, amelyek keretében a hangsúly elsősorban a helyi hatóságok kapacitásépítésére, valamint a befogadó közösségeknek nyújtott alapvető szolgáltatások (tisztálkodás, egészségügy, oktatás) és megélhetési lehetőségek javítására került. Az uniós válaszlépések hatásának maximalizálása és a párhuzamosságok elkerülése érdekében rendszeres egyeztetésekre került sor a szír válság kapcsán a Bizottság különböző szolgálatai és az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) között a stratégiák és a programozás megvitatása érdekében.

Az EU fontos szerepet töltött be azáltal, hogy pótlólagos támogatást kért más donoroktól, és annak biztosítására törekedett, hogy e támogatás ne csak a gócpontokban, hanem Szíria egész területén kezelje a lakóhelyüket elhagyni kényszerült emberek szükségleteit. Az EU emellett előmozdította a humanitárius segítségnyújtó szervezetek hozzáférését annak érdekében, hogy minél több segítségnyújtási engedéllyel rendelkező szervezet legyen jelen Szíriában a növekvő szükségletek kielégítése érdekében. A prioritást élvező fellépések között szerepelt a konfliktusövezetekbe való szabad belépés az ország egész területén, valamint a civilek (köztük a humanitárius munkát végzők és az orvosi személyzet) és a létesítmények megfelelő védelmére való felszólítás. http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/syria_en.pdf

- Az EU jelentős humanitárius támogatást (77 millió EUR) nyújtott a **Mali északi részén dúló** folyamatos fegyveres konfliktus sújtotta lakosságnak. Az egészségügyi létesítmények csaknem 70 %-a működött, és a becslések szerint 900 000 személy részesült célzott

¹⁴ A Bizottság több ágazatra kiterjedő humanitárius támogatást nyújtott a szomszédos országokban a menekültek és a befogadó közösségek, valamint Szírián belül az érintett lakosság számára, a következő legfontosabb ágazatokban: menedék / élelmiszertől eltérő cikkek, élelmiszer, vízzel, szennyvízelvezetéssel és higiénéjével kapcsolatos segítség, egészségügyi ellátás és védelem.

¹⁵ ENPI – Európai Szomszédosági és Partnerségi Támogatási Eszköz; DCI – Fejlesztési Együttműködési Finanszírozási Eszköz; IFS – Stabilitási Eszköz; IPA – Előcsatlakozási Támogatási Eszköz.

élelmiszertámogatásban az Unió partnerei által nyújtott támogatásnak köszönhetően. 2013-tól kezdve az átmeneti időszak során a Bizottság gondoskodott az EU humanitárius segélyének és a fejlesztési együttműködési eszközök összehangolt alkalmazásáról. Ezenfelül 20 millió EUR-t különített el a Stabilitási Eszközön¹⁶ belül a rövid távú stabilizációs és biztonsági fellépésekre. Az EU Malinak nyújtott humanitárius támogatásának egy részét az Európai Fejlesztési Alap 23 millió EUR összegű LRRD¹⁷ határozata hagyta jóvá. E keretösszeg arra irányult, hogy az átmeneti időszak alatt támogassa az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést, míg a Bizottság a EuropeAid Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóságon keresztül egy államépítési szerződésben 225 millió EUR összegű kezdeti kötelezettségvállalást tett arra, hogy segíti a mali kormányt a közhatalom, a közrend és a demokrácia helyreállításában és az alapvető szolgáltatások nyújtásában országszerte. Az Unió mindkét országban tevékenyen segítette a menekülteket az egészségügyhöz való hozzáférés helyreállításával – középpontba helyezve a táplálkozási és ételmezési segélyeket –, valamint a védelem nyújtásával. http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/mali_en.pdf

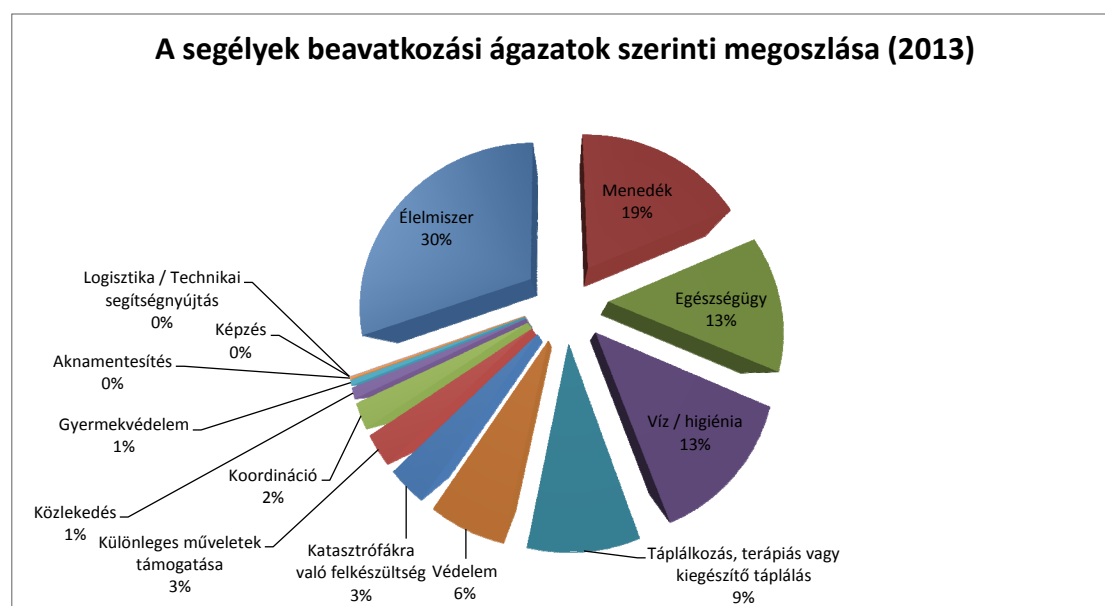
- **A Közép-afrikai Köztársaságban** 2012 decembere óta katasztrofális humanitárius helyzet uralkodik. A szélesebb nemzetközi közösség túl hosszú ideig nem fordított elegendő figyelmet a válságra. 2013-ban kiemelt prioritást jelentett a Bizottság számára, hogy felhívja a figyelmet a Közép-afrikai Köztársaság helyzetére. Krisztalina Georgieva biztos két alkalommal is ellátogatott az országba, az Egyesült Nemzetek Szervezetével és Franciaországgal közösen pedig magas szintű találkozót szervezett a válság tárgyában az ENSZ 2013. évi Közgyűlése keretében. Az EU 39 millió EUR összegű humanitárius segélyt nyújtott a Közép-afrikai Köztársaság számára és ezzel az ország legfontosabb nemzetközi donorává vált. Az említett összegből 18,5 millió EUR folyósítására 2013. december közepéig sor került, mivel 2013. december 5-ét követően a közösségek közötti erőszak mértéke drámaian megemelkedett, amelynek nyomán a fővárosban, Banguiban és az ország más részein élő több százezer ember kényszerült otthonának elhagyására. A finanszírozásban részesülő fellépések többsége az életmentő tevékenységekre összpontosult. A források nagy részét olyan egészségügyi projektekre fordították, amelyek biztosították a legveszélyeztetettebb emberek hozzáférését az egészségügyi alapellátáshoz és szakellátáshoz, mivel az ország nagy részén jóformán nem működik a közegészségügyi ágazat. Ezenfelül az EU a veszélyes körülmények ellenére is több légi járatot indított az országba, ezzel segítve a humanitárius segély és a segítséget nyújtó munkatársak szállítását. Az EU 37 tonna egészségügyi felszerelést szállító külön légi járatot indított Európából, valamint két járatot Nairobiból, amelyek a sürgősségi szálláshelyekhez szükséges felszerelést és egyéb eszközöket (takarók és alapvető háztartási felszerelések, például konyhai eszközök, szappan, szűnyoghálók stb.) szállítottak a lakóhelyüket elhagyni szappan, szűnyoghálók stb.) szállítottak a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő több mint 100 000 személynek. A gyors beavatkozás érdekében az EU közvetlenül szerezte be és küldte meg azt a 20 000 műanyag ponyvát, amelyek felhasználásával menedéket építettek a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő személyek számára Banguiban és a vidéki területeken egyaránt. http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/car_en.pdf

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. március 11-i 230/2014/EU rendelete a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz létrehozásáról.

¹⁷ A segélyezés, a helyreállítás és a fejlesztés közötti kapcsolat.

Az év során az EU továbbra is külön hangsúlyt helyezett a világ **„elfeledett válságaira”**, és a teljes finanszírozás 15 %-át arra fordította, hogy segítséget nyújtson a nemzetközi közösség figyelmét jórészt elkerülő, gyakran elhúzódó válságok sújtotta személyeknek.

Az EU továbbra is igényalapú, az egyes helyzetek sajátos körülményeihez igazodó választ adott a válságokra. A segítségnyújtásra számos különféle eszköz és ágazat – például az egészségügy (ideértve a pszichológiai támogatást és a klinikák finanszírozását is), a védelem (többek között a szexuális erőszakot kezelő tevékenységek), élelmiszer és élelmiszertől eltérő cikkek biztosítása, menedék, víz/higiénia, újjáépítés és helyreállítás – bevonásával került sor. **A táblázat a segélyek beavatkozási ágazatok szerinti megoszlását mutatja 2013-ban:**¹⁸

Katasztrófákra való felkészültség és a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség

Jól mutatják a felkészültség és ellenálló képesség kialakításának fontosságát a veszélyeztetett közösségekben az olyan komoly válságok emberéletekre és megélhetésre gyakorolt hosszú távú hatásai, mint a 2010. évi földrengés Haitin vagy az Afrika szarván és a Száhil övben újra és újra jelentkező szárazságok. E katasztrófák példája is jól mutatja, mennyire fontos a hosszú távú helyreállítási és fejlesztési igények megfelelő kezelése már a humanitárius válaszadás legelső szakaszaiban. Az ismétlődően előforduló katasztrófák pusztító hatásának enyhítése és a fenntartható fejlődési kilátások valódi javítása érdekében alapvető fontosságú, hogy a humanitárius és fejlesztési szereplők szorosan együttműködjenek egymással. Az ECHO-n és a EuropeAid Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóságon keresztül a Bizottság fokozott erőfeszítéseket tett a válság sújtotta országok ellenálló képességének kialakítása érdekében. A rezilienciapolitikáról szóló bizottsági közlemény és az azt kísérő cselekvési terv szakpolitikai és operatív keretet biztosít az ellenálló képesség – különböző

¹⁸ Ez a megoszlás annyiban leegyszerűsített, hogy a projekteket egyetlen ágazathoz rendeli hozzá. A gyakorlatban a legtöbb projekt több mint egy ágazathoz kapcsolódik. Például a katasztrófákra való felkészültségre vonatkozó adat (5,49 %) azokra az uniós finanszírozású projektekre vonatkozik, amelyek elsősorban a katasztrófákra való felkészültséghez kapcsolódnak. Ugyanakkor, ha minden olyan szerződést számításba veszünk, amelyek jelentős, katasztrófákra való felkészülési komponenst tartalmaznak, de amelyek esetében nem ez a fő beavatkozási ágazat, akkor összesen 15 %-ot kapunk.

szinteken és tágabb földrajzi körben való – kialakítására irányuló uniós erőfeszítések fokozásához.

A Bizottság 2013-ban is folytatta az ellenálló képesség előmozdítására irányuló erőfeszítéseit, így az olyan fontosabb kezdeményezéseket, mint az AGIR és a SHARE¹⁹, amelyek célja a nyugat- és kelet-afrikai országok felkészültségének javítása az ismétlődően előforduló természeti katasztrófákkal szemben. <http://ec.europa.eu/echo/en/what/humanitarian-aid/resilience>

Ezenfelül a Bizottság a tagállamokkal együtt olyan uniós álláspont kialakításán dolgozott, amely hozzájárul a **hyogói cselekvési keret** nagyszabású felülvizsgálatához, amelyről – az Európában szerzett tapasztalatokat és elért eredményeket is felhasználva – egy 2015. évi nemzetközi konferencián állapodnak meg annak érdekében, hogy elősegítsék a szinergiákat a katasztrófakockázatok csökkentése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás között.

A nemzetközi humanitárius rendszer részeként az EU emellett kulcsfontosságú szerepet játszott más országok és régiók arra bátorításában, hogy növeljék részvételüket a humanitárius felkészültségben és reagálásban. Ez magában foglalta a feltörekvő gazdaságokkal való együttműködést annak érdekében, hogy hatékonyabban mozgósíthatók legyenek az erőforrások a humanitárius fellépések és a katasztrófareagálás terén.

„A béke gyermekei” uniós kezdeményezés

Az EU „A béke gyermekei” uniós kezdeményezéssel kívánt eleget tenni azon kötelezettségvállalásának, hogy világszerte segítséget nyújtson a békében való nevelkedés lehetőségétől megfosztott gyermekek számára. A Nobel-békedíj EU-nak történő 2012-es odaítélését követően indított kezdeményezésből olyan oktatási projekteket finanszíroztak, amelyekben több mint 28 000, a Pakisztánban, Etiópiában, a Kongói Demokratikus Köztársaságban és Kolumbiában zajló konfliktusok áldozatává vált vagy Szíriából Irakba menekült gyermek vett részt. A projektek biztonságos tanulási környezetet, továbbá pszichológiai támogatást nyújtanak a gyermekek számára a traumát okozó háborús élmények feldolgozásához. 2013 novemberében az EU megerősítette a kezdeményezés folytatása és bővítése melletti elkötelezettségét, és további pénzforrások mozgósítását jelentette be a 2014-es új projektekre 80 000 fiú és lány támogatáshoz juttatása érdekében. <http://ec.europa.eu/echo/en/what/humanitarian-aid/children-of-peace>

Kapcsolódási pontok más uniós eszközökkel

Az ECHO törekszik arra, hogy műveletei összhangban álljanak a más uniós eszközök által finanszírozott fellépésekkel, illetve kiegészítsék őket. A DIPECHO program (Disaster Preparedness ECHO) korábbi fellépéseire támaszkodva a Stabilitási Eszköz 3000 „brigadérost” finanszírozott Haitin annak érdekében, hogy megszilárdítsa az állam polgári védelmi szervezetének reagálási mechanizmusait. További példaként említhető az EU által finanszírozott vészhelyzeti fellépések hozzájárulása a hosszú távú fejlődéshez: a menedékhelyek több mint egy évtizeden át ellenállnak a ciklonoknak, így a vészhelyzetek első szakaszain túl is otthont biztosítanak a túlélők számára; az EU által finanszírozott bevételtermelő tevékenységek a lakbértámogatásokkal kiegészítve a legtöbb esetben hozzájárulnak a problémamegoldó mechanizmusok helyreállításához és a fenntartható kisipari gazdasági tevékenységekhez. Az Európai Bizottság által irányított Copernicus veszélyhelyzet-kezelési szolgáltatáson keresztül a Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ (ERCC) az Unió területén és azon kívül bekövetkezett katasztrófák és válságok során egyaránt támogatást nyújtott

¹⁹ Az Afrika szarva rezilienciájának javítását szolgáló kezdeményezés – SHARE.

az uniós tagállamok és a társult partnerek számára. Az ERCC emellett elemzési és szakmai támogatást kapott a Bizottság belső tudományos szolgálatától, a Közös Kutatóközponttól. Végül a kolerajárványok kapcsán az EU humanitárius segítségnyújtásán belüli közvetlen válaszleptések és ellenőrzési intézkedések végrehajtására az uniós fejlesztési eszközökből finanszírozott infrastruktúra- és intézményépítési projektekkel összhangban került sor.

POLGÁRI VÉDELMI MŰVELETEK

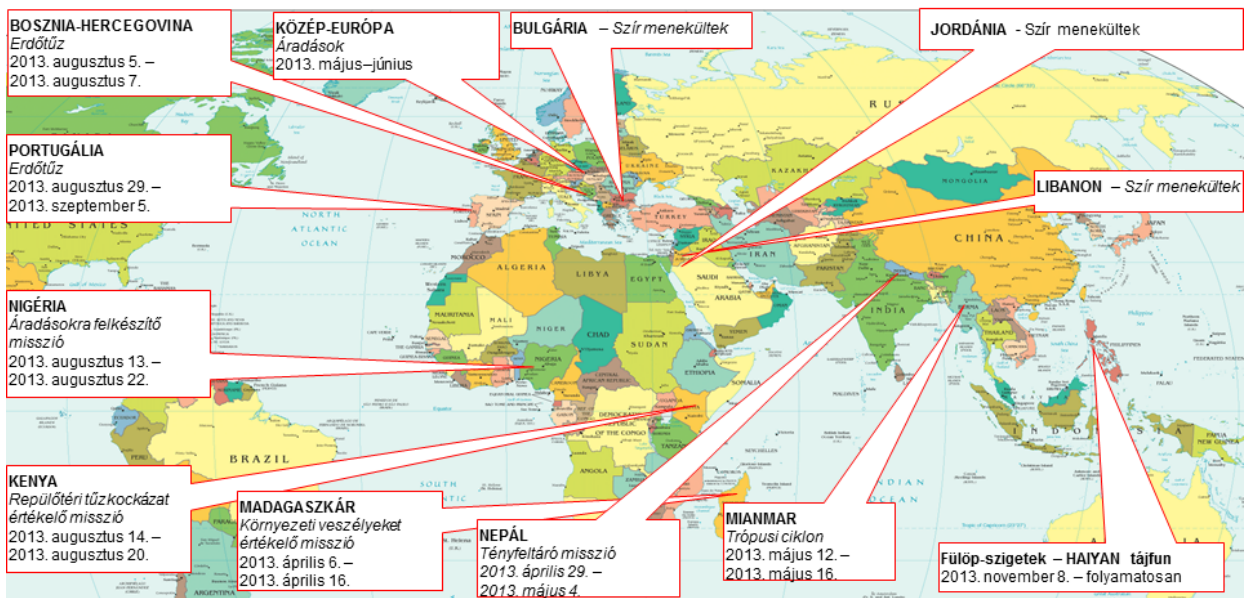
A Bizottság arra törekszik, hogy bátorítsa és előmozdítsa az **uniós polgári védelmi mechanizmusban** részt vevő 32 állam közötti együttműködést, és ezzel Európán kívül és belül egyaránt javítsa a természeti, technológiai vagy ember által okozott katasztrófák megelőzését, a rájuk való felkészültséget és a velük szembeni védelmet.

2013 során **36 alkalommal** mozgósították az **uniós polgári védelmi mechanizmust (EUCPM)** (ez a szám tartalmazza a segítségkéréseket, az előzetes riasztásokat és/vagy a nyomon követést is). A mozgósítások többsége természeti katasztrófákhoz kapcsolódott (szélsőséges időjárási körülmények, viharok, erdőtüzek, áradások, trópusi ciklonok, földrengések, cunamik), és 10 eset fordult elő ember által okozott katasztrófa miatt (menekülttáborok felállítása polgári zavargás miatt, vegyi és közlekedési balesetek). Négy esetben a részt vevő államok kértek segítséget, míg 12 kérelem az EUCPM-en kívüli országoktól származott.

Az ECHO-n belül 2013 májusában létrehozott új **Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ (ERCC)** a megfigyelési és tájékoztatási központ (MIC) utóda és az EUPCM műveleti központja. Legfontosabb eszközei a következők: az ahhoz szükséges kapacitások, hogy párhuzamosan kezeljen több, különböző időzónában kialakult vészhelyzetet; a nap 24 órájában, a hét minden napján nyomon kövesse a kockázatokat; valós idejű információkat gyűjtsön és elemezzon a katasztrófákról; terveket készítsen a szakértők, csapatok és felszerelés helyszínre juttatására; valamint együttműködjön a tagállamokkal a rendelkezésre álló eszközök nyilvántartásba vételében és az EU katasztrófareagálási erőfeszítéseinek koordinálásában oly módon, hogy összepárosítja a felkínált segítséget a katasztrófa sújtotta országok szükségleteivel. Az ERCC információs központként és az uniós tagállamoktól érkező támogatási kérelmek bemeneti pontjaként is funkcionál.

Az ERCC emellett fontos szerepet játszik abban, hogy a Bizottságon, más intézményeken és a tagállamokon belül előmozdítsa a katasztrófareagálást igénylő helyzetekkel kapcsolatos tájékozottságot.

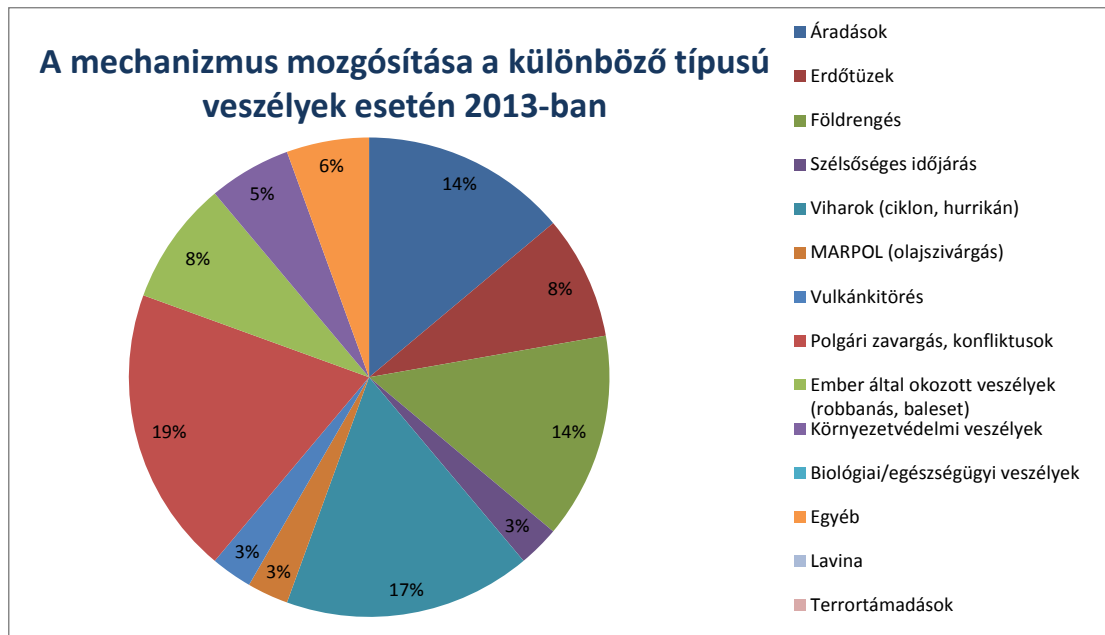

Nyomkövetési státusz: Dél-Szudán – Belső konfliktus (2013. december 25. – folyamatosan); Európa – Szélsőséges időjárás Észak-Európában (2013. december 5. – folyamatosan); Olaszország – Áradások Szardíniában (2013. november 19–27.); Európa – St. Jude (Christian) viharciklon (2013. október 28. – 2013. november 6.); India PHAILIN-13 trópusi ciklon (2013. október 13–23.); Kína – USAGI-13 trópusi ciklon (2013. szeptember 21–27.); Salamon-szigetek – Földrendés (2013. február 6.); Oroszországi Föderáció – Meteorit (2013. február 15.); Franciaország – Erőteljes havazás (2013. március 11.); Izland – Vulkanikus tevékenység (2013. március 26.); Irán – Földrendés (2013. április 9. és 2013. április 16.); Kína – Földrendés (2013. április 20.); Olaszország – Földrendés (2013. június 21.); Franciaország – Vonatbaleset (2013. július 12.); Szíria – Polgári zavargások (folyamatosan); Törökország – Szír menekültek;

Előzetes figyelmeztető (korai előrejelző üzenet) státusz: Közép-afrikai Köztársaság – Válság (2013. december 15. – folyamatosan); Franciaország – Vegyi baleset (2013. január 22.); Olaszország – Földrendés (2013. június 21. – 2013. július 6.); Franciaország – Közlekedési (vonat)baleset (2013. július 12.)

A **természeti katasztrófák** tekintetében a mechanizmust 2013-ban a Fülöp-szigeteki, a mianmari és a madagaszkári trópusi ciklonok, a közép-európai és nigériai áradások, a portugáliai, bosznia-hercegovinai erdőtüzek és az észak-európai szélsőséges időjárási körülmények kapcsán mozgósították.

Az EUCPM-ben részt vevő országok segítséget nyújtottak Jordániának, Libanonnak és Bulgáriának, ezzel támogatva a nemzeti kormányok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy országuk területén kezelni tudják a szíriai válság okozta menekültáramlatot. Valamennyi esetben biztosították, hogy **a humanitárius és a polgári védelmi támogatás kiegészítse egymást.**

A polgári védelmi politika részeként és a tagállamokkal együttműködve a Bizottság az EU-n belüli katasztrófa-felkészültségi és -megelőzési tevékenységeket is támogatta. Ide tartoztak többek között a következők: a polgári védelmi személyzet képzése és nagy volumenű gyakorlatok, a szakértők cseréje, valamint együttműködési projektek a megelőzés és a felkészültség terén.

2013-ban a helyszíni műveletek támogatására a Bizottság a Copernicus szolgáltatást (GMES Initial Operations-Emergency Management Service – GMES kezdeti működés – vészhelyzet-kezelési szolgáltatások) felhasználó referencia-, kárfelmérő és -osztályozó térképeket bocsátott az EU-tagállamok és a társult felhasználók rendelkezésére, amely szolgáltatás kapcsán az ERCC az aktiválás egyetlen bemeneti pontja. 2013-ban 42 alkalommal mozgósították a szolgáltatást (ebből 18 esetben áradások, míg 11 esetben menekültügyi vagy belső menekültügyi válságok kapcsán) és készítettek műholdas térképeket a különböző típusú katasztrófákról és válságokról.

PÉNZÜGYI ÉS HUMÁN ERŐFORRÁSOK

Az uniós humanitárius segély már két egymást követő évben **megaladta az 1,3 milliárd EUR összegű kötelezettségvállalási előirányzatot** az uniós költségvetésen belül. Ennek eléréséhez jelentős mértékben növelték a kötelezettségvállalási előirányzatok eredeti összegét, és ehhez igazodóan a beavatkozások és a támogatásban részesülő áldozatok száma is emelkedett. Bár a kifizetési előirányzatok tekintetében is jelentős volt a növekedés, ez nem áll teljesen összhangban a korábbi és új jogi kötelezettségvállalásokból (szerződések) eredő azonosított szükségletekkel.

2013 során a Bizottság ezért számos eseti intézkedést tett, ami elsősorban a fizetések átütemezését jelentette az adott szűkös pénzügyi lehetőségek kezelése érdekében. Az ECHO főigazgatója (mint megbízott, engedélyezésre jogosult tisztviselő) a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvének maradéktalan betartása mellett több, a költségvetés növelésére irányuló kérelmet terjesztett elő és a kifizetési előirányzatok elégtelen szintjének kezelése érdekében olyan eseti enyhítő intézkedéseket tett, mint az előzetes kifizetések (előfinanszírozás) csökkentése és a zárókifizetések elhalasztása. Mindez biztosította a műveletek folytonosságát, a Bizottság pedig teljesíteni tudta operatív célkitűzéseit, jóllehet

ezen intézkedések pénzügyi hatásaként bizonyos likviditási problémák merültek fel, különösen egyes kisebb, nem kormányzati szervezeteknél.

Az EU 2013. évi humanitárius és polgári védelmi költségvetésének mintegy 98 %-át az operatív tevékenységekre, körülbelül 2 %-át pedig az igazgatási és szakpolitikai kérdésekre fordították. A humánerőforrás tekintetében a költségvetés 53 %-át fordították az operatív állományra, a fennmaradó rész pedig az igazgatási és a szakpolitikai támogatást nyújtó munkatársak között oszlott meg.

Az eljárások és folyamatok egyszerűsítése és racionalizálása általános hatékonyságnövekedéssel járt, aminek köszönhetően minden korábbinál nagyobb mértékű támogatás nyújtására kerülhetett sor. Ez az optimalizálás a „Munkafolyamatok felülvizsgálata” elnevezésű, 2011-ben indított belső kezdeményezés eredménye volt. Az elmúlt években kiemelt irányítási prioritást élvezett az említett felülvizsgálat, amely a munkafolyamatok és a támogatási rendszerek optimalizálására irányult mind a hatékonyság, mind a minőség/eredményesség ECHO-n belüli javítása érdekében. A végső cél a katasztrófakezelés módjának javítása, ezzel csökkentve az érintett lakosságot és a megélhetésüket sújtó negatív hatásokat.

Az uniós finanszírozást a következő régiók kapták (kerekített összegek, a kötelezettségvállalási előirányzatok millió EUR-ban):²⁰

---

²⁰

A polgári védelem esetében az adatok nem tartalmazzák ország/régió szerinti lebontást.

AZ ECHO 2013. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSÉNEK VÉGREHAJTÁSA

Régió/Ország	Összeg	%
Afrika	544	40%
Szudán és Dél-Szudán	97	
Közép-Afrika	151	
Afrika szarva	108	
Dél-Afrika, Indiai-óceán	6	
Nyugat-Afrika	182	
Közel-Kelet, mediterrán térség	435	32%
Közel-Kelet	425	
Mediterrán térség	10	
Ázsia, Csendes-óceán	186	14%
Közép- és Délnyugat-Ázsia	82	
Dél-Ázsia középső része	34	
Délkelet-Ázsia és a Csendes-óceán	70	
Közép- és Latin-Amerika, Karib-térség	56	4%
Közép- és Latin-Amerika	31	
Karib-térség	25	
Világszintű katasztrófák	20	1%
Polgári védelem	27	2%
Az EU-n belül	20	
Az EU-n kívül	7	
Kiegészítő műveletek	85	6%
ÖSSZESEN	1 353	100%
	<i>(millió EUR-ban)</i>	

2013-ban az uniós finanszírozás legnagyobb része – az előző évekhez hasonlóan – Afrikába irányult (40 %). Jelentős segítséget kapott még a Közel-Kelet (Szíria és a szomszédos országok), valamint Közép- és Délkelet-Ázsia a térséget sújtó természeti katasztrófák nyomán.

Az EU maga nem hajt végre humanitárius segítségnyújtási programokat.²¹ Humanitárius segélyezési donorként az EU úgy hajtja végre küldetését, hogy az EU-val partnerségi keretmegállapodást aláíró partnerszervezetek által végrehajtott fellépéseket finanszírozza. Az EU partnereinek körébe szakmai

²¹ Egyetlen műveletet hajt végre közvetlenül a Bizottság: az ECHO Flight programját a Kongói Demokratikus Köztársaságban és Kenyában, amelynek célja logisztikai támogatás nyújtása a megközelíthetőségi problémákkal küzdő régióknak.

szervezetek széles köre tartozik – európai nem kormányzati szervezetek és nemzetközi szervezetek, például a Vöröskereszt és az ENSZ különböző ügynökségei, amelyekkel a Bizottság finanszírozási és igazgatási keretegyezményt írt alá. A tagállamok szakosított szervei is az EU humanitárius partnereinek minősülnek.

A végrehajtó partnerek e széles skálájának köszönhetően az EU a világ különböző részein felmerülő, egyre növekvő számú igényre képes választ adni, gyakran egyre összetettebb helyzetekben. A Bizottság által kezelt támogatásokat és hozzájárulásokat a beérkezett legjobb javaslatokat kiválasztva nyújtják. 2013-ban az aláírt humanitárius megállapodások a következőképpen oszlottak meg:

- a fellépések 48 %-át nem kormányzati szervezetek hajtották végre (115 partner);
- 42 %-át ENSZ-ügynökségek (16 partner);
- 9 %-át nemzetközi szervezetek (3 partner);
- 1 %-uk végrehajtására pedig közvetlenül, az ECHO Flight programjával kötött szerződés útján került sor (2 partner).

2013-ban a Bizottság brüsszeli ECHO központjában 321 munkatárs dolgozott. Az Unió kívüli országokban bekövetkezett katasztrófákra való reagálás mellett a Bizottság a világ különböző részeire kiküldött helyszíni ECHO szakértők egyedülálló hálózatát is fenntartotta. 2013. december 31-én 149 helyszíni szakértőből és 315 helyi alkalmazottból álló, összesen 464 fős személyzet dolgozott a Bizottság 39 helyszíni ECHO irodájában. Legfontosabb feladatuk az volt, hogy a katasztrófákat követően mielőbb felmérjék a szükségleteket és nyomon kövessék az EU által finanszírozott humanitárius projektek végrehajtását.

Biztonsági szempontból a Bizottság további lépéseket tett saját biztonsági és pénzügyi irányítási rendszerének megerősítésére. Erre központi és helyi szinten egyaránt a humanitárius partnerekkel folytatott koordináció és együttműködés javítása, a projektek nyomon követése és meglátogatása, valamint előzetes ellenőrzések, auditok és értékelések végrehajtása útján került sor.

HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI ÉS POLGÁRI VÉDELMI SZAKPOLITIKA

Szakpolitikai szinten számos **stratégiai fontosságú kezdeményezés** kidolgozására került sor 2013-ban. A humanitárius segélyek tekintetében a segélyhatékonyság, valamint a segélyek eredményközpontúsága és hatása kapott szakpolitikai prioritást. E meghatározott irányítási prioritások az ECHO által kötött partnerségi keretmegállapodások felülvizsgálatára és a közvetett irányítással kapcsolatos új hatáskör-átruházási megállapodások kidolgozására egyaránt érvényesek voltak.

A legfontosabb tevékenységek között szerepelt egy egyértelmű **iránymutatás kidolgozása az olyan tematikus és átfogó kérdésekben**, mint az ellenálló képesség, a katasztrófakockázat csökkentése, a „WASH” (water, sanitation and hygiene – víz, közegészségügy és higiénia), a nemek, a táplálkozás és egyéb kérdések, továbbá a célzott terjesztés, a képzési stratégiák és a projektek végrehajtásának nyomon követése. E tevékenységek hozzájárulnak a válságok által érintett legveszélyeztetettebb közösségek szükségleteinek hatékony és eredményes kezeléséhez. Emellett konkrét erőfeszítéseket tettek a rezilienciapolitikáról szóló bizottsági közlemény végrehajtásának irányítása és elősegítése, valamint a humanitárius és fejlesztési szereplők közötti kapcsolatok szorosabbra fűzése érdekében.

2013-ban elfogadták a **polgári védelemről szóló felülvizsgált szabályozást**, amely az elkövetkező években tovább javítja az európai katasztrófareagálási

műveletek tervezését, valamint hatékonyabb, eredményesebb és összehangoltabb katasztrófavédelmet biztosít. Az új szabályozásnak köszönhetően megvalósulhat a tagállami eszközök (csapatok, felszerelés) olyan közös alapba való önkéntes összevonása, amely azonnal elérhető és bevethető a közös európai intervenció részeként. A felülvizsgált szabályozás a megelőzés és a felkészültség kérdésével is foglalkozik.

2013 végén politikai megállapodás született az **EU segítségnyújtási önkéntesei kezdeményezéséről** szóló rendeletről. Az „EU segítségnyújtási önkéntesei” kezdeményezés az EU igényalapú humanitárius segélynyújtási kapacitásának megerősítését tűzte ki célul az élet védelme, az emberi szenvedés megelőzése, valamint a veszélyeztetett és a katasztrófa sújtotta közösségek ellenálló képességének megerősítése érdekében, különösen a katasztrófákra való felkészültség, a katasztrófakockázat csökkentése, valamint a segély, a helyreállítás és a fejlesztés közötti kapcsolatok erősítése révén.

2013 decemberében a Főképviselet és a Bizottság közös közleményt bocsátott ki „Az EU átfogó megközelítése a külső konfliktusok és válságok tekintetében” címmel, amely az EU mint közösség által teendő számos konkrét lépést határozott meg a korai figyelmeztetés és a felkészültség, a konfliktusmegelőzés, a válságreakció és a korai szakaszban történő helyreállítás, stabilizáció és békeépítés területein. Bár e tekintetben a bizottsági szolgálatok – köztük az ECHO – szorosan összehangolják tevékenységeiket az Európai Külügyi Szolgálattal, teljes mértékben elismerik a – humanitárius elveken és az érintett lakosság szükségletein nyugvó – humanitárius segítségnyújtás különleges természetét.

Az EU és a tagállamok közti koherencia és koordináció javítása központi kérdés a katasztrófákra vagy az elhúzódó válságokra adandó válasz kapcsán, az általános uniós segélyezési hozzájárulások hatékonyságának növelése érdekében. 2009 óta a tagállamokkal való koordinációra elsősorban a **Tanács humanitárius segítségnyújtási és élelmiszersegély munkacsoportja (COHAFA)** keretében került sor, amelyben a Bizottság is részt vesz. Stratégiai szinten a COHAFA jelentős mértékben hozzájárul az EU és tagállamai humanitárius segélyezési tevékenységeinek koherenciájához és komplementaritásához. Az előző évekhez hasonlóan 2013-ban is éves eszmecserét folytattak a Bizottság szakpolitikai/stratégiai, valamint az általa nyújtott információk és elemzések tárgyában. 2013-ban emellett a Bizottság növelte arra irányuló erőfeszítéseit, hogy nyomon kövesse az Európai Parlament bizottságainak munkáját, illetve hozzájáruljon e munkához. Az Európai Parlament tájékoztatást kapott a szakpolitikai kezdeményezésekről és prioritásokról, valamint a Bizottság konkrét válságokra adott válaszairól.

2012 decemberében a Bizottság nyilvános konzultációt indított, hogy összegyűjtse az érintettek nézeteit az uniós humanitárius segítségnyújtás célkitűzéseiről, az előtte álló kihívásokról, illetve arról, miként növelhető tovább a segítségnyújtás hatékonysága és hatása. Számításba vette a XXI. század kezdetének változó globális összefüggéseit is. 2013 márciusában lezárult a **„Fit for Purpose” („Célnak megfelelő”) konzultáció**, amely keretében több mint száz érdekelt fél 55 válaszát gyűjtötték össze. Ennek folytatásaként 2013 júniusában közel száz érdekelt részvételével zajló konferenciát szerveztek. A konzultáció eredményeit várhatóan felhasználják a vonatkozó szakpolitikai területeken, így az ellenálló képesség, az innováció és a polgári védelem kérdésében.

A **nemzetközi együttműködés** alapvető fontosságú az egyre több kihívást tartogató humanitárius területen. Az EU 2013 során is felszólalt a multilaterális fórumokon. Az EU vezető szerepet vállalt a „Transformative Agenda” elnevezésű reformfolyamatban azzal a céllal, hogy a globális koordináció, vezető szerep és elszámoltathatóság javítása révén erősítse a kollektív humanitárius reakciót. A „Közös fellépés a rászorulókat érdekében” jelmondata alatt 2013 júliusától a

Bizottságon keresztül az EU töltötte be az ENSZ Humanitárius Ügyeket Koordináló Hivatala (OCHA) legfontosabb adományozóit tömörítő csoportjának (Donor Support Group, ODSG) elnöki tisztét (megbízatása 2014 júliusában járt le). Az ODSG a humanitárius donorok közötti konzultáció fontos mechanizmusa az OCHA tevékenységeivel kapcsolatos kérdésekben.

Az év során folytatódott a **humanitárius élelmiszersegély-politika** kiterjesztése. Az Élelmezésisegély-egyezménnyel kapcsolatos munka is igazolta az EU elkötelezettségét a humanitárius élelmiszersegély hatékonysága mellett. Az egyezmény tárgyalása során játszott központi szerepének megszilárdításával az EU vezető szerepet kíván betölteni az egyezmény végrehajtásában. Az egyezménnyel kapcsolatos szakpolitikában az élelmiszersegély helyett az élelmiszertámogatásra került a hangsúly, adott esetben a készpénztámogatás ösztönzése mellett, és az egyezmény egyfajta platformként szolgál e politikai menetrend, valamint az innovatív ötletek és megközelítések nemzetközi fórumokon való előmozdítására.

A Bizottság elkötelezett maradt a **kollektív globális humanitárius felkészültség és reagálási kapacitások** fejlesztésének és erősítésének támogatása mellett is. 2013-ban 21 millió EUR-t bocsátottak a megerősített humanitárius reagálási kapacitással kapcsolatos programok rendelkezésére 18 új kapacitásépítési projekt két éven keresztül támogatása érdekében. Ezeket a programokat az ENSZ ügynökségei, a nem kormányzati szervezetek és a Vöröskereszt és Vörös Félhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége hajtották végre. A programok a következőkre összpontosultak:

- *A humanitárius rendszer világszintű megerősítése:* a hangsúly a humanitárius válaszadási rendszer megerősítésére került – például a partnerek közötti szinergiák ösztönzése, valamint az erőforrások és az eszközök (például gyorsreagálású csapatok) összevonása révén – az ügynökségek klaszterek vezetése terén betöltött alapvető szerepének támogatása érdekében.
- *Élelmezési segély és táplálkozás:* az európai humanitárius élelmezésisegély-politikát és az ezzel kapcsolatos koordinációt előmozdító kezdeményezések támogatása.

KÖVETKEZTETÉS

2013-ban az EU hatékonyan reagált a világszerte jelentkező egyre nagyobb vészhelyzet-reagálási és segítségnyújtási igényekre, és fellépései több mint 120 millió személyt értek el. A 2012. évi magas segélyszinteket fenntartva (amelyek értéke meghaladja az 1,3 milliárd EUR-t²²) az EU valamennyi súlyos vészhelyzetre (Szíria, Közép-afrikai Köztársaság, Fülöp-szigetek, Száhil öv stb.) választ adott és megerősítette humanitárius segélyezési donorként betöltött globális vezető szerepét.

Világszerte továbbra is növekszik a katasztrófák száma, és ez a tendencia az éghajlat-változással minden bizonnyal folytatódik majd. Ez minden korábbinál hatékonyabb humanitárius fellépést kíván. A helyzetet tovább súlyosbítják a gazdasági válság következményei, ezért további erőfeszítéseket tettek, hogy minden támogatás eredményes legyen. Ez nem csupán annak biztosítását jelentette, hogy időben elérje a megfelelő segítség a leginkább rászorulókat, hanem azon módszerek kidolgozását is, amelyek révén kevesebből több valósítható meg. 2013-ban nagy hangsúly került a sebesség és a hatékonyság fokozására, valamint a párhuzamos eljárások és fellépések megszüntetésére.

²²

Csak a Bizottság által nyújtott támogatás, amely nem tartalmazza az uniós tagállamok hozzájárulásait.

Jelentős előrelépések történtek a polgári védelmi fellépés terén, beleértve a Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központ (ERCC) létrejöttét, valamint az új uniós polgári védelmi szabályozás elfogadását is, amely jelentős mértékben megerősíti a tagállamok közötti együttműködést a katasztrófareagálás terén. A Fülöp-szigeteki vészhelyzet különösen jól szemlélteti a humanitárius segítség és a polgári védelmi műveletek együttes alkalmazásának sikerességét, valamint a Bizottság és a tagállamok közötti szoros együttműködést. Közvetlenül a katasztrófát követően valamennyi tagállam pozitív választ adott az ERCC által koordinált, támogatás iránti kérésekre, a tagállami válaszadást pedig az EU által nyújtott azonnali humanitárius és egyéb támogatás egészítette ki.

A Humanitárius Segélyek és Polgári Védelem Főigazgatóságáról (ECHO) a következő címen található általános tájékoztatás:

http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm

A Bizottság 2013. évi teljesítményéről a humanitárius segítségnyújtás és a polgári védelem terén a következő címen található pénzügyi információk:

http://ec.europa.eu/echo/funding/key_figures/echo_en.htm

Az előző évek műveleteiről a következő címen található tájékoztatás:

<http://ec.europa.eu/echo/en/who/accountability/annual-reports>